

Paulus surat in bel atuil man parsai se kota Efesus

Paulus sai un surat ta

¹ Boa-blingin deng au, Paulus. Auk dul surat ni bel mi totoang, man daid Yesus Kristus atulin son se kota Efesus,* nol kil dididi le nuil niu muid Un in koma ka. Un esa man nutus auk le muid Ama Lamtua Allah in koma ka.✧

² Ama Lamtua Allah na mo, kit Aman. Nol Yesus Kristus nam, kit Lamtuan. Auk nodan le Oen duas tulu Oen dalen banan na, le halin mi nuil babanan, dame nol tetesa.

Paulus naka-naka Ama Lamtua Allah nol Yesus Kristus

³ Naka-nahalit Ama Lamtua Allah, kit Lamtuan Yesus Kristus Ama ka! Ta Ama Lamtua bel kit hangun mamamo son deng sorga, undeng kit daid Yesus Kristus atulin son.

⁴ Ta oras apan-kloma ki muik lo bii kam, Ama Lamtua Allah namnau nol huil nal kit son, le daid Kristus atulin. Un in koma ka le kit nuil niu didiin muik atuli in tukut-klaa nol kita lo.

⁵ Un nutus meman son deng hmunan nua, nini Yesus Kristus le tao kit daid Un anan. Ni man tao Un dalen kolo.

* **1:1** Muik in dula dais Yunanin deeh dul “se kota Efesus” si lo. Undeng na le, atuil in tana teng nangan noan, Paulus dul surat ni taung totoang atuil in parsai ngas se ola-ola, mo taung jemaat in se kota Efesus sas siis lo. ✧ **1:1** Dehet deng Aan in Nutus sas 18:19-21; 19:1

⁶ Kit haup in nuil butu-kil nol Un Ana in neka-namnau ka son, undeng Un tulu Un dalen banan na bel kita. Tiata kit naka-nahalit Una.

⁷ Hmunan nu kit nuil niu muid Ama Lamtua Allah lalan in nuli ka lo, mo Un tulu Un dalen banan na, nini in bel Un Ana ka, le dala ka baa didiin mate. Nini ela lam, Un Ana ka sui nal kit deng kit in kula-sala ngas son.✧

⁸ Undeng Un in namnau kit isi ka, tiata Un kon tao kit dalen ni langa, le kit taan haup Un in koma ka.

⁹ Hmunan nu, Ama Lamtua Allah tek atuli li Un in koma ka totoang lo bii. Mo halas ni, Un tao kit taan son noan, lolo hmunan nu Un nutus son, le nini Yesus Kristus halin tao atuli li daem nol Ama Lamtua Allah.

¹⁰ Nol mam lius un oras sa lam, Yesus Kristus kon daid Bon le mana-koet totoang in se apankloma kias nol in ne sorga nguas.

¹¹⁻¹² Undeng kit butu-kil nol Kristus, tiata kit kon sium nal pusaka in deng Ama Lamtua Allah ka. Ta deng lolo hmunan nu, Un huil kaim atuil Yahudi li son, le daid Un atulin. Un in tao ka le nini kaim halin sai lalan bel bangsa didang ngas, le halin totoang atuli li haup in parsai se Kristus. Totoang nias dadi, muid asa man Un nutus meman son na. Nini ela lam, kit totoang naka-nahalit nal Ama Lamtua Allah ngala man in muun isi ka.

¹³ Undeng kaim sai lalan son, tiata mi deng bangsa didang ngas kon tamam daid Kristus atulin, sadi mi parsai Un Dehet Dais Banan man

✧ 1:7 Kolose 1:14

in toma ka. Ta Dehet Dais Banan na man bel boa-blingin mia.

Eta mi parsai ela lam, mi kon sium Ama Lamtua Allah Koo Niu man Un in hid son na. Koo Niu na, banansila el hmarat man daid tada noan, mi niam Un nenan baktetebes son.

¹⁴ Ta Un Koo Niu ka man tao inu in hida man noan, mam Ama Lamtua Allah bel totoang asa man Un in hid son nas, lako lius in sui nal kit le daid Un atulin na. Undeng na le, kit musti nakanahalit se Una.

Paulus kohe-kanas bel atuil Efesus sas

¹⁵ Auk ming mammo son, deng mi in parsai se kit Lamtuan Yesus Kristus sa, nol mi in namnau atuli-atuil in parsai ngas. Undeng na le,

¹⁶ auk nodan mammo tutungus se Ama Lamtua Allah.

¹⁷ Auk kohe-kanas noan, “Ama Boa-ili! Ama na mo, auk Lamtuan Yesus Kristus, Ama. Nol Ama na mo, muun isi. Auk nodan le Ama bel Ama Koo Niu ka se atuil Efesus sas, halin oen nangan taan dasi-dais in toma ngas, nol taan Ama babanan dui pait.

¹⁸ Auk nodan le Lamtua Allah sai oen in nangan na, nol tao oen dalen nas langa, le halin oen nangan taan totoang asa man Ama in hid son le bel one ngas. Auk kon koma, le oen taan nal pusaak man Ama in hid son le bel one ka. Ta pusaak na, muun isi!

¹⁹ Auk kon nodan le Ama tulung one, halin oen nangan taan kuasa deng Ama man in muun isi ka nol banan dui pait. Undeng Ama pake in kuasa na, le tulung Ama atulin in parsai ngas.

²⁰ Ta Ama Lamtua Allah in kuasa ka nam, muun isi! Un nini in kuasa na le bel Kristus nuli pait deng Un in mate ka. Hidim Ama Lamtua Allah nikit sakeng Kristus lako sorga, le bel Un daad se Ama Lamtua Allah halin kanan na, se maan in todan-lahing dudui ka.✧

²¹ Un nol Ama Lamtua Allah lapa dui deng totoang in kuasa, nol totoang man in kil prenta ngas. Un kil Un in kuasa man muun isi ka, suma halas ni sii lo. Molam Un kon kil napiut in kuasa na didiin hidi nutus taan lo.

²² Ama Lamtua Allah esa man tao totoang nas suda huud dale, le halin todan se Kristus sii. Nol Un kon man nikit Kristus daid Bon, le mana-koet totoang asa man in butu-kil nol atuil in parsai ngas.✧

²³ Tiata, eta Un daid Bon nam, kit atuil in parsai ngias banansila el Un apa ka. Mam kit man daek nuli Un osa las totoang, man Un lako-dakes, dedeng Un in bii nabael se apan-kloma kia ka. Ta Un man muik kuasa, le tao nas totoang dadi, muid Ama Lamtua Allah in koma ka.✧

Auk in kohe-kanas bel mia ka, meman ela.”

2

Atuil in parsai Yesus Kristus sas sium in nuli balu

¹ Hmunan nu mi kaliut Ama Lamtua Allah prenta las, nol daek kula-sala bili-ngala. Tiata Un bali mi banansila el atuil in maet son na.

² Hmunan nu, mi nuil muid apan-kloma ki in koma, nol uikjale kas tuang nga in koma. Maa

✧ **1:20** Buk in Naka-nahalit 110:1 ✧ **1:22** Buk in Naka-nahalit 8:6 ✧ **1:23** Kolose 1:18

lius halas ni, uikjale na neleng atuli li nabale, le oen labang nol Ama Lamtua Allah.

³ Hmunan nu kit in nuli ka ela kon. Kit tao muid kit in koma-koma ngas, le daek muid asa tuun man kit nataka, tamlom kit nangan. Kit daek dadaat banansila el atuil tenga las, undeng na le Ama Lamtua Allah komali isi nol kita,

⁴⁻⁵ nol bali kit banansila el atuil in maet son, man bakisan katang deng Una. Mo ela kon no, Un kasiang kita, undeng Un namnau kit isi. Un tulu Un dalen banan na, nini in tunang Yesus Kristus maa, le bel kit in nuli balu. Tiata kit haup boa-blingin, undeng Ama Lamtua dalen in banan na.✧

⁶ Yesus Kristus mate, mo Ama Lamtua Allah belen le nuli pait. Hidim Ama Lamtua nikit sakeng Una, le kil prenta se sorga. Ama Lamtua tao ela nol kit kon. Un bel kit in nuli balu, hidim Un nikit sakeng kita, le kil prenta leo-leo nol Kristus se sorgang.

⁷ Undeng kit parsai se Yesus Kristus, tiata Ama Lamtua tulu Un in namnau ka nol Un dalen banan man in muun isi ka bel kita, deng halas nia, didiin hidi nutus taan lo.

⁸⁻⁹ Dedeng mi parsai se Kristus sa, Ama Lamtua Allah bel boa-blingin mia, undeng Un dalen banan na. Un bel boa-blingin mi ela, undeng Un le bel seda asa man mi in tao son nas lo, molam na daid in bele man Un bel mian nol mosa. Tiata mi muik peke le bahan tuan nol asa man mi in tao son nas deken.✧

¹⁰ Kit atuli li dadi, undeng Ama Lamtua Allah man koet kita. Hidim, Yesus Kristus bel kit in nuli

balu, le halin kit daek dasi-dais banan man Ama Lamtua in nutus meman son deng lolo hmunan nua ngas.

Ama Lamtua Allah sium atuil deng bangsa lias totoang nol babanan

¹¹ Kaka-pali me! Mi taan son noan, atuil Yahudi las kil didi oen atorang in sunat ta, nol oen ngat kabaul mi atuil Yahudi lo kas, undeng mi muid oen atorang nga lo! Molota na suma atorang deng atuli li aap-ina ka tukun, mo deng atuli li dalen lo.

¹² Dedeng mi parsai se Yesus Kristus lo bii ka, mi muik hak le tamam daid Ama Lamtua Allah atulin lo. Lole hmunan nu mi tamam se Ama Lamtua in hida ka lo bii, man Un butun son nol Abraham, nol un in hua-koet tas. Dedeng na, mi nulim se apan-kloma ki nol in nahlae se Ama Lamtua Allah lo bii, undeng mi daid atuil likun nabale,

¹³ man bakisan deng Ama Lamtua. Mo halas ni, Yesus Kristus sai lalan son le mi haup in butukil nol Ama Lamtua Allah. Ta Kristus mate le tao blingin Ama Lamtua dalen na, halin mi daem nol Una, le haup in daid Un atulin.

¹⁴ Hmunan nu, kaim atuil Yahudi li nuil daem nol mi in deng bangsa didang ngas lo. Banansila el muik tembok man soel bakisan kita. Mo undeng Yesus Kristus mate se kai sangsuli lua, kon Un tao lean tembok na, le kit man hmunan nu mus nol apa, haup in dame le daid bangsa mesa.

¹⁵ Ta hmunan nu, atuil Yahudi las nuting lalan le nuil babanan nol Ama Lamtua nini oen atorang agama las. Mo dedeng Yesus Kristus

mate ka, Un tepat tele lalan blaen na le sai lalan balu, halin atuil deng bangsa Yahudi nol atuil deng bangsa didang ngas kon, haup in nuil babanan nol Ama Lamtua Allah. Nini ela lam, oen totoang butu-kil daid bangsa balu mes son, man nuil nol in dame.✧

¹⁶ Tiata, Kristus mate se kai sangsuli lua, le tao buan dua man hmunan nu mus nol apang nas, daid mesa, nol kil oen pait lakos el Ama Lamtua Allah. Lole Kristus kose soleng totoang asa man hmunan nu daid peke, le tao oen duas mus nol apa ka son.✧

¹⁷ Un maa se apan-kloma kia, le kil Dehet Dais Banan na bel atuil Yahudi las, leo-leo nol atuil Yahudi lo kas, noan, "Hmunan nu mi in nuli ka mus nol apa, mo halas ni muik lalan son le mi haup in nuil daem apa, mes nol mesa."✧

¹⁸ Tiata, kaim atuil Yahudi nol mi atuil Yahudi lo kas, kit leo-leo haup lalan le lakong el kit Aman, Lamtua Allah. Yesus sai lalan na bel kit totoang son, nini Ama Lamtua Allah Koo Niu ka.

Yesus Kristus atulin nas banansila el um in kohe-kanas

¹⁹ Undeng Yesus Kristus in dake ka, tiata mi man atuil Yahudi lo, man muik hak sa-saa lo kas, daid atuil likun pait lo son. Ta halas ni, mi muik hak son le daid sorga atulin, undeng mi tamam son le daid Ama Lamtua Allah nenan.

²⁰ Na banansila el Ama Lamtua Allah le bangun-pii uma mesa. Un nene baut in tian laih hmunan na muna', na mo Yesus Kristus. Hidim Un bangun netes sas, nas mo Un mee-baha las

nol Un atulin in nutus sas. Hidim Un toed batu las se totoang nas dapas. Baut nas mo kit totoang, man tamang daid Un atulin son nas.

²¹ Um na in dili ka didi, undeng batu-baut nas todes babanan se baut in tian laih hmunan na dapa. Nol um na nesang le lako lam, tene tapnaeng, didiin mam atuli li laok se na, le kohekanas se Ama Lamtua Allah.

²² Tiata halas ni, Ama Lamtua Allah kom son, le mi atuil Yahudi lo kas kon daid banansila el batu ka, leo-leo nol kaim atuil Yahudi lia. Ama Lamtua Allah toed kit totoang, le daid man in dada, taung Un Koo Niu ka.

3

Paulus kil Dehet Dais Banan na bel atuil Yahudi lo kas

¹ Undeng muding Ama Lamtua Allah in nangan na lam, atuil Yahudi nol atuil Yahudi lo kas muik in bakisan lo, tiata Un nutus au, Paulus, le tek deng Yesus Kristus Dehet Dais Banan na bel mi atuil Yahudi lo, man ne kota Efesus sias. Auk lako-daek auk osa la, didiin auk tamang daid atuil bui son.

² Mi kon tana noan, Ama Lamtua Allah nutus au, undeng Un le tulu Un dalen banan na bel mia.

³ Meman hmunan nu Ama Lamtua Allah tek atuli li lo bii, deng asa man Un in nutus son bel atuil Yahudi lo kas sa. Mo halas ni, Un tek auk dais na son. Tiata auk dulan dadaen tuun bel mia.

⁴ Eta mi les hidi son, halas-sam mi kon nangan taan deng asa man Ama Lamtua Allah in kom taung Yesus Kristus sa.

⁵ Ta hmunan nu, atuli li nangan taan Un in koma ka lo bii. Mo halas ni, Ama Lamtua Allah nini Un Koo Niu ka son, le tek Un in koma ka se Un mee-baha las, nol atuil in nutus sas.

⁶ Ta deng hmunan nu, Ama Lamtua Allah nutus elia: eta atuil Yahudi lo kas parsai Yesus Kristus Dehet Dais Banan na lam, oen kon tamas nal le daid Ama Lamtua anan, banansila el atuil Yahudi las kon. Undeng na le halas ni kit totoang daid mes son, nol kit leo-leo sium nal hangun deng kit Aman, Ama Lamtua Allah.

⁷ Ama Lamtua Allah tulu Un dalen banan na nini in huil nal auk le daid Un atulin in nutus. Nol Un kon bel auk Un in kuasa ka, le lako-daek Un osa la na.

⁸ Deng Ama Lamtua Allah atulin nas totoang, auk niam atuil ana dui. Mo ela kon no, Ama Lamtua huil auk le lako-daek Un os man in muun isi nia. Un in koma ka le, auk tek atuil Yahudi lo kas, deng Kristus dalen in banan isi, man atuli li in nangan hapun lo ka.

⁹ Ta ninin deng Ama Lamtua Allah in koet apan-kloma kia ka, Un in nangan le bel Kristus maa ka buni-napang nabale. Mo halas ni, Un in tao ka le auk tui-tek atuli li totoang halin oen nangan taan deng Un in koma ka.

¹⁰ Lole Un in nangan na nam, taan isi. Nol Un le pake Un atulin nas le tulu Un in tana ka, bel totoang in kuasa nol totoang man in kil prenta se apan-dapa kua ngas.

¹¹ Oras Ama Lamtua Allah koet apan-kloma ki lo bii ka, Un nutus son le sai lalan, halin bel boa-blingin atuli lia. Tiata, Un nini kit Lamtuan, Yesus Kristus, le tao muid ela.

¹² Undeng na le, kit man in parsai se Yesus Kristus son nias, lii-tiud in maa aa nol Ama Lamtua bakun na. Ta Un kom le sium kit oras ol tukun.

¹³ Nangan ne! Auk haup susa-daat undeng auk lii-lau mi atuil Yahudi lo kias. Ela kon no, mi dalen nas daat deken. Undeng auk lepa-haal susa-daat nia, le halin mi man sium in banan na.

Paulus kohe-kanas nodan mamu se Ama Lamtua Allah

¹⁴ Auk nangan net Ama Lamtua Allah dalen banan man muun isi ka lam, auk hai bukung ngi le nodan mamu se Una.

¹⁵ Ta totoang kit kaak-palin man in parsai ne apan-kloma kia nol in ne sorga nguas Amans sa, mo Un na.

¹⁶ Auk kohe-kanas se Ama Lamtua le halin Un bel mi hangun mamu-mamu muid Un dalen man banan isi ka.

Nol auk kon nodan le Un bel mi Un Koo Niu ka nol Un in kuasa ka, halin nam mi dalen nas daid kuat-tes.

¹⁷ Undeng mi in parsai napiut se Una ka, tiata auk nodan le Yesus Kristus nuli se mi dalen nas.

Nol auk kon kohe-kanas le mi nuil butu-kil dididi nol Un in namnau ka, banansila el kai man kuat taplaeng, undeng klaput ta dolo tama blatas sa.*

¹⁸⁻¹⁹ Auk kon kohe-kanas, le mi nol Ama Lamtua atulin nas totoang, leo-leo taan nal Kristus in neka-namnau, man atuli li sukat hapun lo ka. Ta in neka-namnau na, tene isi, bluang isi, lihu isi, nol mamu isi!

* **3:17** Kolose 2:7

Auk kon kohe-kanas le mi nataka taan Un in neka-namnau ka, didiin in neka-namnau na inu se mi dalen nas nol mi in nuli ka.✧

20 Ama Lamtua Allah in kuasa ka muun isi, dui deng totoang man kit in nodan, nol totoang man kit in nangan hapu ngas. Nol Un pake kuasa man muun isi na, le daek se kit dalen nias.

21 Undeng na, maa le kit man in butu-kil nol Yesus Kristus sias, nikit sakeng Un ngala ka lapa-lapa! Naka-nahalit napiut Una, deng halas nia lako lius didiin hidi nutus taan lo. Baktetebes ela!

4

Lamtua Yesus atulin nas musti nuklek mumun le nuil se in dame ka

¹ Auk lako-daek auk Lamtuan na osa las son, didiin auk daid atuil bui. Tiata halas ni auk hanet mia, le nuil toma muid Ama Lamtua Allah in koma ka, undeng Un hamam nal mi son le daid Un atulin.

² Tiata mi musti nuil nol in tao dalen deng dadale, le nuil bana-banan nol apa. Mi musti kehe nol taan apa, mes nol mesa. Eta deng mia la, muik in nuting dais nol un tapan nas sam, pesang dalen deken.✧

³ Nuklek mumun le nuil se in dame ka, undeng Ama Lamtua Allah Koo Niu ka butu-kil mi son le daid mesa.

⁴ Ta Yesus Kristus atulin nas daid mes son, banansila el Un apa ka esa. Nol oen totoang kon sium Ama Lamtua Koo Niu, man suma mes sii ka.

Oen kon totoang nahlae se Ama Lamtua Allah sii, undeng Un man haman one, le daid Un atulin.

⁵ Kit Lamtuan na, suma mes sii,
Kit in parsai ka, suma lalan mes sii,
le daid in daem nol Una.
Nol kit totoang sium in sarani,
le daid in butu-kil nol Una.

⁶ Ama Lamtua Allah, suma mes sii,
Nol kit Aman na, suma Un sii.
Suma Un sii man prenta kit totoang.
Suma Un sii man leo-leo nol kit totoang.
Nol suma Un sii man nuli napiut ne kit dalen nia.

Kristus bel osa bili-ngala le halin Un atulin nas kuat-tes tapnaeng

⁷ Mo Yesus Kristus bating Un in kuasa ka bel kit son, le halin kit mesa-mesam lako-daek Un osa la.

⁸ Undeng na le, Ama Lamtua in Dula Niu ka dul noan,
“Un sake lako se man lalapa,
le hote-dait se la didiin nala.
Hidim Un kil pait atuil in tom tahang mamo,
nol bating-bating bel atuli li, in bele.”[☆]

⁹ (Nangan in teka-teka man noan “Un sake”.
Eta Un sake kam, un nahin na noan, hmunan nu Un niu maa net se apan-kloma ki son.

¹⁰ Tiata, Atuling in niu maa ka, mo Kristus.
Ta Un man sake pait lako sorga, le halin mana-koet totoang in muik ne apan-dapa kua nol apan-kloma kia.)

¹¹ Kristus man bel kuasa se Un atulin nas, le oen lako-daek os man Un bating bel oen son nas.

[☆] **4:8** Buk in Naka-nahalit 68:18

Tenga las, Un beles kuasa le daid Un atulin in nutus, dehes daid Un mee-baha, tenga las daid atuil in kil Dehet Dais Banan na laok se mana-man balu, tenga las daid in lolo-poa Un atulin nas, nol tenga las pait daid atuil in tana le tui Un atulin nas.

¹² Mesa-mesam sium un osa la le mana-koet Kristus atulin nas meman, le halin oen totoang lako-daek nal Un osa la. Nini ela lam, kit totoang dalen mes le parsai se Yesus Kristus,

¹³⁻¹⁴ didiin kit daid kuat-tes taplaeng. Nol kit totoang taan baktetebes Ama Lamtua Allah Ana ka. Kit tuladang el tana-ana blutu ka lo son, lole kit muid Un lalan na baktetebes, nol daid atuil man nuil muid Un in koma ngas totoang. Eta kit nuil ela son nam, kit banansila el aus in noot ilu ka le pelan laok elol kon un muid tuun na pait lo son. Ta eta atuil in nole daat tas maa tui dais in nole-lilung ngam, na tao ngengo nal kit lo son.

¹⁵ Mo kit suma aa muid asa man in toma ka bel kit kaak-palin nas, undeng kit namnau one. Nol eta kit nuil ela se dais asa tuun dalen nam, kit in daid hnika mes el Kristus sa taplaeng keko lako. Ta Un nam Bon, man in mana-koet kita.

¹⁶ Nol kit niam, banansila el Un apa ka. Etan atuli li ima-iin nol ilu-bahan, daek hulung apa muid osa las mesa-mesa kam, un apa ka kuat-tes tapnaeng. Kristus atulin nas ela kon. Eta kit namnau apa nol hulung apa kam, kit totoang kon daid kuat-tes tapnaeng.✧

Nang mi in nuli blaana, le muid se in nuli balu kia

17 Hii babanan asa man auk in le tek mi kia, undeng auk Lamtuan na esa man tek au. Mi nuil pait banansila el atuil in taan Ama Lamtua Allah lo ngas deken. Ta asa man oen in tao ka, muid oen in ngengo ka tuun.

18 Oen laok kula-kula, banansila el atuil in laok ne mitang dalen na. Oen nulis katang deng Ama Lamtua Allah, undeng oen na mo bon batu, le dai toe muid Un lo.

19 Oen mae taan lo son. Undeng na le, oen muid oen in koma-koma ngas tuun, le nuil hmomos. Nol oen ngalas taan lo.

20 Mo Kristus lalan in nuli man mi tui son na, ela lo!

21 Lole asa man mi in tui son deng Yesus Kristus sa, meman in tui man toma. Taon elola ko mi ming son!

22 Tiata nang soleng mi lalan in nuli blaana na tia! Ta eta mi in nuli ka hmomos muid atuli li in koma-koma kam, na man tipu-dai mi tutungus son na. Mi muik hak se na pait lo son.*

23 Mo nang le Ama Lamtua Allah tao mi dalen nas nol mi in nangan na le daid balu,

24 halin mi daid atuil balu, muid Un tuladang nga. Undeng na le mi musti tulu dael balu, man in niu nol lolo-lolo ka.*

25 Tiata, teen in nole-lilung tia! Aa nol apa kam muid in toma ka, ta kit totoang butu-kil le daid mes son, banansila el aap-ina mesa man muik ima-iin nol ilu-bahan.*

* 4:22 Kolose 3:9 * 4:24 Dehet deng Apan-kloma ki in Dadi ka 1:26; Kolose 3:10; Roma 12:1-2 * 4:25 Sakarias 8:16

26 Eta komali kam, komali didiin mi tao kula deken. Banan dui ka mi babanan apa tia! Pesang in komali ka didiin lelo dene deken!✧

27 Nini ela lam, uikjale kas tuang nga neleng nal mi lo. Belen dola deken.

28 Atuil in nako ngas, tenem tia! Ta in banan dui ka un daek babanan nini un ima ka esa, le halin bating in hapu deng un in dake na bel atuil kasiang ngas.

29 Eta aa kam, boel aa dais daat mes deken kon, deng mi bahan nas! Banan dui ka, aa dais banan sii. Nol tui-tek atuli, le tulung oen baktetebes, halin tao kuat-tes oen dalen nas.

30 Boel tao Ama Lamtua Allah Koo Niu ka dalen iil deken, ta Un nuli ne mi dalen nas. Nol Ama Lamtua hmarat mi son le daid tada noan, mi niam Un nenan baktetebes. Un Koo Niu ka kon tao inu in hida man noan, mam lius apan-kloma ki in kiamat tiam, Ama Lamtua Allah bel boablingin mia, le halin mi nulim napiut nol Una.

31 Tiata, pesang dael nol atuil deken! Duu siin nol atuil deken! Komali apa deken! Tuku-keng apa deken! Aa le tao didaan atuil didang ngaal banan deken! Nol tao dais dadaat didang ngas deken!

32 Mo banan dui ka, mi namnau apa, nol daek dais banan saol apa. Mi musti nadingun soleng atuli li in kula-sala ngas, nol bel ampong one, banansila el Ama Lamtua Allah kose soleng mi kula-sala kas, undeng mi in butu-kil nol Kristus son na.✧

✧ 4:26 Buk in Naka-nahalit 4:4 ✧ 4:32 Kolose 3:13

5

Nuil namnau apa nol nuil niu

¹ Mi niam, Ama Lamtua Allah anan in namnau. Undeng na, mi musti not se Una.

² Nol mi musti nuil namnau apa mes nol mesa, banansila el Kristus in neka-namnau mia ka. Ta Un sao Un apa ka le mate seda kit son. Nini ela lam, Un daid banansila el sa-saa in tunu-dadung man buin bingis, le tao Ama Lamtua Allah dalen kolo.✧

³ Mi kon niam, Ama Lamtua Allah atulin in niu. Tiata nuil hmomos deken! Dais in hmomos sa tuun kon, nangan nol aa deken! Laok kula nol atuil didang man ku sapam lo ka deken! Kom naseke deken!

⁴ Lote deken! Nol aa dadahut deken! Tao hmaes nini dasi-dais in nahmaeng deken! Ta Ama Lamtua atulin nas aa ela lam, tom lo. Banan dui ka mi aa dais banan nas tuun, nol nodan mammo se Ama Lamtua.

⁵ Nangan babanan! Ta atuil in nuil hmomos sas nol atuil in laok kula nol atuil didang man un sapa lo kas, Ama Lamtua Allah simus lo! Oen taam nal le daid Kristus atulin lo, nol Ama Lamtua Allah daid oen Lahin lo. Ama Lamtua Allah kon sium atuil in kom naseke ka lo, undeng oen dising soleng Una, le nikit sakeng dais didang ngas lapa-lapa.

Nuil se langa dalen

⁶ Eta atuli nole-lilung mi noan, "Nuil niu deken tia!" lam, boel ngengom le toe mudis deken. Ta

✧ 5:2 Dehet in Puit deng Dale Mesir 29:18; Buk in Naka-nahalit 40:6

taon elola ko Ama Lamtua Allah komali nol atuil in dai nuil muid Un in koma ka lo ngas.

⁷ Undeng na, mi laok nakbuan nol atuil tuladang ela ngas deken.

⁸ Hmunan nu, mi banansila el atuil in nuil ne mitang dalen, undeng mi taan Ama Lamtua Allah lo. Mo halas ni, Un niung Un langa ka son, le tao mi daid Un anan. Tiata, mi musti nuil se Un langa ka dalen.

⁹ Ta atuil in nuil tutungus se langa ka dalen na, un tao dais banan, un nuil lolo-lolo, nol aa kam nole taan lo.

¹⁰ Nuting lalan le tao Ama Lamtua Allah dalen kolo, undeng Un nam, kit Lamtuan.

¹¹ Nakbuan nol atuil in nuil ne mitang dalen nas deken. Ta oen in lako-dake ngas, muik nahin mes lo kon. Tiata mi musti kaing one, nol tek tulu beles oen in kula-sala ngas.

¹² Ta asa man oen in taon nol buni-buni ka, hmomos isi, didiin kit mae in aa deng one.

¹³ Auk bel kleta elia: eta atuli laang sa-saa mes se mitang dalen nam, taon elola ko atuli ngat net sa-saa na nol langa-langa.

¹⁴ Ela kon, eta kit laang dais daat man atuli li in tao ngas sam, un tana noan, dais un in tao na, daat. Muik dani mes elia,

“Hoe! Mi in nini ngas, hangum tia!

Mi in mate ngas, nulim pait tia!

Ta Kristus le laang bel mi dalen nas.”

Nuil dalen mes nol Ama Lamtua Koo Niu ka

¹⁵ Undeng na, ngat mi in nuli ka babanan, le mi banansila el atuil in ngengo ka deken. Banan

dui ka nuting lalan babanan banansila atuil in nangan blatas.

¹⁶ Hahalas ni, atuli mamu daek dasi-dais daat tas tutungus. Tiata, eta muik oras in daek dasi-dais banan nam, daken tia. Natang pait deken!✧

¹⁷ Nangan babanan le taan kit Lamtua na in koma ka, halin mi ngengom deken.

¹⁸ Mahum deken, lo kam in ninu na mana-koet mia. Mo sai mi dalen nas le halin Ama Lamtua Allah Koo Niu ka man mana-koet mia.

¹⁹ Tao dain deng dasi-dais in ne Ama Lamtua Allah Buk Niu ka ngas, nini dain in naka-nahalit Una, nol dani-dain man mi in hapus deng Un Koo Niu ka ngas. Nol eta tao dani lam, suma se sulan likun tuun deken. Molam naka Ama Lamtua Allah nol baktetebes.

²⁰ Ta Yesus Kristus daid kit Lamtuan, nol Ama Lamtua Allah tao dasi mamu bel kit son. Undeng na le kit nodan mamu tutungus se Una.✧

Totoang atuil in parsai ngas musti hii-ming apa mes nol mesa

²¹ Mi totoang musti hii-ming apa mes nol mesa. Ta nini ela lam, mi tulu in todan bel Yesus Kristus.

Sapa-bikloben nol sapa-bihatan

²² Sapa-bihata me! Mi musti hii-ming mi sapa-bikloben nas, banansila el mi hii-ming mi Lamtuan, Yesus Kristus sa.

²³ Ta sapa-biklobe li niam, banansila el bon deng un sapa-bihatan na. Nol Kristus nam kon

Bon deng Un atulin nas. Ta Un man sai lalan le oen haup boa-blingin.✧

²⁴ Tiata Kristus atulin nas musti hii-ming se Una. Ela kon, sapa-bihata li musti hii-ming oen sapa-bikloben nas se totoang dasi las dalen.

²⁵ Sapa-biklobe me! Mi musti namnau mi sapa-bihatan nas, banansila el Kristus in neka-namnau Un atulin nas, didiin Un sao Un apa ka le mate seda one ka.✧

²⁶ Un tao ela, le halin oen daid niu se Ama Lamtua Allah sila, undeng oen muid Un in Tekateka ngas son, nol oen kon haup in sarani son.

²⁷ Yesus Kristus atulin nas kon banansila el sapa-bihatan man lohas apa ka leko ana lo, lole sapa-bikloben na le maa kat una. Ela kon, Kristus le maa kat Un atulin nas, undeng Un tao oen le nuil leko nol niu, didiin muik in kula bubuit lo kon.

²⁸ Ela kon, sapa-biklobe me! Mi musti namnau mi sapa-bihatan nas, banansila el mi in namnau mi apan nas esa ka. Ta eta sapa-biklobe li namnau un sapa-bihatan na lam, nahin na noan, un namnau un apa ka esa.

²⁹ Muik atuli in namnau un apa esa lo ka lo. Mo un mana-koet nol piaran babanan, banansila el Kristus in mana-koet un atulin nas babanan na,

³⁰ undeng kit niam, banansila el Un apa ka.

³¹ Ama Lamtua Allah in Dula Niu ka dul noan, "Biklobe li musti nang un papa nol un mama, le laok nuil dalen mes nol un sapa-bihatan na, lole oen duas daid mes son."✧

✧ **5:23** Kolose 3:18; Petrus mesa la 3:1 ✧ **5:25** Kolose 3:19; Petrus mesa la 3:7 ✧ **5:31** Dehet deng Apan-kloma ki in Dadi ka 2:24

³² Ama Lamtua in Teka-teka ngas, tulu bel meman son deng lolo hmunan nu deng sapa-biklobe li nol sapa-bihata li in namnau apa ka. Mo halas ni kit kon tana noan, in Teka-tekanng nas kon tulu deng Kristus in namnau Un atulin nas sa.

³³ Tiata, sapa-biklobe li musti namnau un sapa-bihatan na, banansila el un namnau un apa ka esa ka. Nol sapa-bihata li musti todan un sapa-bikloben na.

6

Tana-ana nol atuil blalan

¹ Ela kon ana-ana me! Mi musti hii-ming se mi ina-aman nas, ta na man toma, muid kit Lamtuan na in koma ka.✧

² Muik dulan ne Ama Lamtua Allah in Dula Niu ka noan, “Ku musti todan ku inam ma nol ku امام ma.” Nia ki, Ama Lamtua Allah prenta laih hmunan man nini in hida.

³ Ta dedeng Ama Lamtua in bel prenta na ka, Un kon hid noan, “Eta ku tao muid ela lam, mam ku haup hangun mamo nol ku umur blatas.”✧

⁴ Ela kon atuil blalan me! Tao mi anan nas dadaat deken, ta lo kam na tao oen le komali. Banan dui ka ator oen babanan, nol tui oen deng oen anan bii ka, muid Ama Lamtua lalan na. Eta oen tao kula kam, tulu beles lalan in toma, muid Ama Lamtua in koma ka.✧

Atuil in dake ngas nol tuang ngas

✧ **6:1** Kolose 3:20 ✧ **6:3** Dehet in Puit deng Dale Mesir 20:12; Dehet Ulang deng Lalan in Nuli 5:16 ✧ **6:4** Kolose 3:21

⁵ Ela kon atuil in dake me! Mi musti lii-tiud mi tuang man in prenta mi se apan-kloma kia ka, nol hii-ming se una. Daek tailuang tuun deken, mo muid baktetebes tuang nga in koma ka, banansila el mi kon muid baktetebes Kristus in koma ka.

⁶ Ta mi niam kon Kristus atulin in dake. Tiata se apan-kloma kia, makoe isi in dake se oras tuang nga in maa ngat mia ka deken. Mo daek baktetebes bel una, dedeng un maa ngat mi lo ka kon. Ta na man muid Ama Lamtua Allah in koma ka.

⁷ Tiata lako-daek mi osa las nol in makoe, banansila el mi daek taung kit Lamtuan, Ama Lamtua Allah, mo daek taung atuil apan-kloma ki tuang lo.

⁸ Undeng kit tana noan, mam Ama Lamtua Allah balas atuil in daek dais banan nas. Nas atuil in dake tam, tuang tam, ata tam, ata lo kon no, Un balas oen totoang.✧

⁹ Ela kon tuang-tuang me! Tao liing mi atulin in dake ngas tutungus deken. Ta oen muik oen Tuang ne sorga, man banansila el mi kon. Un huil sila lo, mo Un hii-ming asii tukun. Tuang tamlom atuil in dake kon, Un hii-ming oen totoang.✧

Nini Ama Lamtua Allah lelat-suli kas totoang le dil dididi

¹⁰ Hii-ming babanan auk in tek puis nia. Mi musti kil dididi mi in parsai Ama Lamtua Allah

✧ 6:8 Kolose 3:22-25 ✧ 6:9 Dehet Ulang deng Lalan in Nuli 10:17; Kolose 3:25; 4:1; Yakobus 5:4

ka, le halin mi haup in kuat-tes deng Un kuasa man in muun isi ka.

¹¹ Tentara las nini lelat-suli kas le labang oen musu las. Ela kon Ama Lamtua le pake mi banansila el tentara ka. Ta Un in koma ka, le mi labang totoang in nangan nuting lalan daat tas, man uikjale kas laih tuan na in tao ka. Undeng na, mi musti mana-mana le nini Ama Lamtua lelat-suli kas totoang.

¹² Ta kit ne in hote-dati dalen! Kit hote-dait labang atuli li lo, mo kit hote-dait labang kuasa daat, man kit in ngat net lo ngas, labang kuasa-kuaas mitang man in kil prenta ne apan-kloma kia ngas, nol labang uikjale in ne apan-dapa kua ngas.

¹³ Tiata mi musti mana-koet le nini Ama Lamtua Allah lelat-suli in hote-dati ngas totoang. Mam eta lelo-leol in daat tas maas son nam, mi labang nalas napiut didiin hidis. Ta eta mi tahang nal didiin mi nahim lo kam, mi nal son na.

¹⁴ Tiata mi musti tahang muun le dil dididi! Ama Lamtua in Teka-teka ngas nam toma, tiata mi musti parsai in Teka-teka nas, ta na banansila el mi pake tentara las bota la.* Nuil lolo, ta na banansila el mi in pake kaod bis le kele kalas sa.✧

¹⁵ Mana-mana le laok tek Dehet Dais Banan man in tulu lalan, le halin atuli li nuil daem nol Ama Lamtua Allah ka, ta na banansila el mi in

* **6:14** Eta tentara Roma las le pake lelat-suli se oen apan nas sam, oen pake kaod dalen muna. Hidim oen pake bot le kes kaod dalen na halin nam heheon deken. Hidi deng na halas-sam oen pake lelat-suli tentara las totoang. ✧ **6:14** Yesaya 11:5; 59:17

lotong nahan tentara ka.✧

¹⁶ Parsai napiut se Ama Lamtua, ta na banansila el sa-saa man mi pake taung in kele apan deng in hote-dati. Nini na lam, mi tao tele nal uikjale kas hmeon ai las totoang, man nelon tia bus mia.

¹⁷ Kil dididi mi in parsai noan, mi haup boa-blingin deng Ama Lamtua Allah ka, ta na banansila el tentara las in lotong hlotong bisi ka. Kil dididi Ama Lamtua Allah in Teka-tek deng Un Koo Niu ka ngas, le labang kuasa-kuaas mitang ngas, ta na banansila el tentara las in kil suli le labang nol oen musu las sa.✧

¹⁸ Eta mi le dil dididi kam, mi musti kohe-kanas tutungus nini Ama Lamtua Allah Koo Niu ka in kuasa ka. Doh tutungus, nol teen in kohe-kanas bel totoang Ama Lamtua atulin nas deken.

¹⁹ Nol nadidingun in kohe-kanas bel au deken. Nodan le Ama Lamtua Allah bel auk Un dasin na, le halin auk aa nol langa-langa deng Un Dehet-dasin na bel atuil man ming haup lo bii ngas.

²⁰ Auk daid atuil bui kon no, Lamtua Yesus nutus auk le daid Un atulin in nutus. Tiata kohe-kanas bel au, le halin auk lii in aa deng in toma ka deken, ta meman na auk osa!

Paulus hep un surat ta

²¹ Auk in koma ka le mi taan auk in dili-dada kia. Tiata, auk tadu Tikikus tia se mia la. Un na mo, auk kaka-paling in namnau, nol un makoe in lako-daek Lamtua Yesus Kristus osa la.✧

✧ **6:15** Yesaya 52:7 ✧ **6:17** Yesaya 59:17 ✧ **6:21** Dehet deng Aan in Nutus sas 20:4; Timutius dua la 4:12

²² Nang le un nahdeh deng kaim in nuil se nia ki. Nol auk in koma ka le un tao tes mi dalen nas.☆

²³ Auk nodan se Ama Lamtua Allah, kit Aman na, nol Yesus Kristus kit Lamtuan na, le halin totoang pali-kaak in parsai ngas nuil se in dame ka, namnau apa, nol parsai se Ama Lamtua.

²⁴ Auk kon kohe-kanas le kit Lamtuan Yesus Kristus, tulu Un dalen banan na bel totoang atuil man in namnau Un tutungus sas.

Auk surat ti pes se ni sii tuun!

Boa-blingin,

Paulus

☆ **6:22** Kolose 4:7-8

**Buk Niu In Hida Balu nol Dehet deng
Apan-kloma ki in Dadi ka
Genesis and the New Testament in Helong
Kejadian dan Perjanjian Baru dalam bahasa Helong**

copyright © 2011 Unit Bahasa dan Budaya

Language: Helong

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

a9fa7178-81d2-555c-8d43-970807c734d7